

גליון מס' 35 / ר"ח תמוז תשפ"ד

פִּיסַת מְדַבֵּר וְהָר

העלון החודשי של מרכז סיור ולימוד סוסיא

תוכן העניינים

על הנעשה בביס'ש / **עמודים 3-4**

חדשות מהשטח / **עמודים 5**

"מעשה שהיה" ... היום לפני / **עמודים 6-7**

מה בין בית חג"י לבית הדסה? / **עמודים 8-9**

כולם רוצים שירים פשוטים / **עמודים 10-11**

פלישתים פשטו על הארץ / **עמודים 12-13**

שק, שטנה רחובות- מעשה אבות סימן לבנים / **עמודים 14**

מה חדש במרכז סיור ולימוד סוסיא?

חודש טוב ומבורך לכל קוראינו!

אז מה היה לנו החודש?...?

סיורי גבורה בחבל התקומה - בהתרגשות רבה ובתחושת שליחות יצאנו לסיור ראשון בישובי "עוטף עזה" בעקבות לוחמים וגיבורים. היה סיור מאוד משמעותי ומעצים, המאפשר למי שעד כה חווה את אירועי שמחת תורה תשפ"ד רק דרך המסכים וכלי התקשורת- לנגוע מקרוב במרחב, ובמידת מה גם לעכל ולעבד את מה שפקד אותנו באותה שבת. בגילוי זה תוכלו לקרוא בהרחבה על הסיור. בקרוב ממש נוציא סיור נוסף. ההרשמה בעיצומה. ראו פירסום בעלון זה.

"בשביל יהודה" - זכינו להשתתף באירוע השקת הספר "בשביל יהודה" שהנו תוצר עמל רב של חטיבת יהודה בהובלת קצין הפרוייקטים החטיבתי, אליה דמרי, ובשותפות מלאה של מחבר הספר ד"ר דורון שר-אבי. כחלק מן הפרוייקט נבנה אתר אינטרנט מרהיב ומלא תוכן. מוזמנים להתרשם. ויאיללה לצאת לטייל במרחבי חטיבת יהודה!

חבלים ומקורות - בחודש החולף, התקיים הסיור האחרון בסדרה הסיורים השנתית "חבלים ומקורות" בהובלת דורון שר-אבי לקבוצת "אוהבי הלכת". הסיור נחלק לשניים- בחלקו הראשון נסענו בדרכי הנגב המערבי, עם עצירות בצומת מגן, צומת גמה, מיגונית הגבורה בכניסה לרעים וביער רעים על גדות נחל גרר, ובחלקו השני סיירנו לקראת שקיעה עד חשיכה בעתיקות אשקלון. נפרדנו בדברי סיכום לסדרת הסיורים שהתקיימה בשנה המאתגרת הזו בידיעה שעוד רגע תתפרסם תכנית הסיורים של שנה"ל תשפ"ה. הסיור המסכם של קבוצת מיטבי הלכת של חבלים ומקורות יתקיים ביום שני הקרוב בשדרות ובחולות ניצנים בשעות אחר הצהריים והלילה, ועליו נספר בע"ה בעלון הבא.

ומה אנחנו מכינים לכם? ...

חוויות קיץ בסוסיא - לאחר עמל וחשיבה רבה הרכבנו עבורכם שבועיים מלאים של פעילות טיול, ביקור, יצירה וחוויה במרחבי הר חברון. סיורים ייחודיים באתר סוסיא, ערב שירה לכבוד ט"ו באב, כניסה לברכת כרמל בכפר כירמיל ועוד... ועוד... כולנו תקווה שנצליח להביא לקהילתנו קצת הפוגה מאירועי השעה, לעזור לפזר מעט עצב ותוגה, להזרים בעורקנו אמונה ותקווה לימים מלאים ו"רגילים", באמצעות מפגשים במרחבי הטבע ובהצר שלנו בפעילויות מגוונות. מוזמנים להצטרף לפעילויות השונות. הלוח המפורט מופיע בעלון זה. "לגזור ולשמור".

קייטנות בהר - אנחנו זוכים להיכנס בימים אלו לפעילות סביבתית בקייטנות ישובי ההר לגילאי גן - בי"ס, ולהביא , בחוויות השדאות הילדים מתחברים לימונוויות O.D.T לילדים את "המייוחדים" שלנו: פעילויות שדאות ומשחקי בסיסיות שמספקות לכל ילד חוויות סיפוק וחיבור לטבע ובמשחקים השונים חיבור וגיבוש בין חבריהם לקבוצה בדרכים ייחודיות.

נוודות סוסיא - אי"ה אנחנו עומדים לקראת יציאה למחזור נוסף של מסע נודדות. בנות בגילאי תיכון מכל הארץ שמתאספות לחוויה בלתי נשכחת של מסע נודד במדבר המשלב טיול, שיח, לימוד, יצירה והתבוננות פנימית. ראו פירסום בעלון זה. ההרשמה בעיצומה. הזדרזו להירשם.

ולקראת שנה חדשה... - הסתיימה לה שנה ואנחנו נפרדים מהדסה לוי האלופה שצעדה עמנו שנתיים, הדריכה, הובילה והכל בשמחה ובמקצועיות. תודה להדסה על הכל! תודה על כל הטוב שהרעפת על כולנו. ניפגש בשבילים ובהצלחה ככל אשר תלכי!!! ואנחנו כמובן מקבלים בברכה את בנות השירות החדשות שמצטרפות אלינו. עוד תכירן.

לכל טיול, הדרכה, אירוח או תם התייעצות קטנה אנחנו כאן מחכים לטלפון שלכם (אפשר גם בהודעה)

טל ונגרובסקי רכות ההדרכה 0584825001

חמי זלצר מנהל חינוכי 0549448530

או במשרד 029961148

סוסיא
מרכז ספור ולימוד

נוודות סוסיא
מסע נודד במדבר יהודה לבוגרות ט'-יא'

קייץ תשפ"ד
יוצאים לסיבוב נוסף >>>

**בואי ונצא למסע,
לאתגר אות עצמך באתגר פיסי
לחווות חוויה רוחנית ומשמעותית
להכיר בנות כמוך מרחבי הארץ בתנאי שטח וגיבוש
לגלות את המדבר ואת החיבור בין כתיבה לטבע**

ליל יום שלישי י' תמוז עד צהרי יום רביעי י"ב תמוז | 16-19/7/24

שלושה ימי הליכה ושלושה לילות חוויתים בתנאי שטח תחת כיפת השמיים.
צעידה משעות הבוקר המוקדמות, מנוחה ושכשך בנבי מים כשעות האים
החמות עם הדרכה למירה יצירה ועוד... והמשך צעידה עד שעות הערב.
המחיר למשתתפת - 680ש"ח המחיר כולל: ביטוח, הדרכה איכותית עם יחס
אנושי, מזון-כלכלה מלאה, ליווי רפואי, מעטפת לוגיסטית מלאה ואווירה של
חיבור ומשמעות.

לפרטים נוספים(טל): 058-4825001

רוצה לשמוע עוד על החוויה המיוחדת של בנוודות?
התקשרו עכשיו להרשם (מדריכה במסע): 050-902-5094

סוסיא
מרכז ספור ולימוד

סיור גבורה בחבל התקומה
סיור בעוטף עם אורי יצחק
ומרכז ספור ולימוד סוסיא

יישובי העוטף היו "מגן היישובי"
של מדינת ישראל
סיוורינו יתחיל בתצפית מרחבית,
נצא למספר תחנות בעקבות
סיפורי הקרבות ואנשי הגבורה
שהדפו את מתקפת הרוע
ננצח את הנופלים, נצדיע ללוחמים!
נעלה על גס את מורשתם ונשאף אל קרבנו
מרווח הטובה של העם בעיורף ובחזות

נצא לסיור נוסף ביום חמישי ה' תמוז, 11.7
הסיור באוטובוס!
יציאה מתחנת הרבבת באשכול ב-09:30

התחנות בסיום: מצפה שדרות - אנדרטת הארבעה / משטרת שדרות /
מיניבוס המבוגרים / חניון הרכבים השרופים / קיבוץ עולמים /
אתר המסיבה ברעים / מינונית ענר
חזרה משוערת לרכבים ב-17:30

במידה ותהיה נכמת לארוץ ארוחת צהרים במקום מסודר בתשלום נוסף

מפרטים נוספים:
אורי 0507379446
הרשמה בטלפון 02-9961148
או בקישור המצורף

איאל: הסיוור אותנוה התתפיי

מ"ע 150
לחיק
מ"ע 270

חדשות מהשטח

עלה נעלה וְנִרְשָׁנוּ אֵתָּה: בחודש החולף מהדהדת קריאתו של כלב בן יפונה, ממש בנחלתו שלו, בשבוע שאחרי פרשת "שלה לך", עת התבשרנו על התקדמות משמעותית בתחום ההתיישבות:

הסדרת הישוב אדוריים:

לאחרונה, בכ"ב בסיוון, פורסם כי היישוב אדוריים, היה עד כה מרכז חירום אזורי, יוסדר ויקבל מעמד של ישוב. המהלך הבשיל כתגובה של ממשלת ישראל למדינות אירופאיות שהכריזו שהן מכירות במדינה פלסטינית בתחומי ארץ ישראל. כמה סמלי שבחודש הקרוב נציין שמנה שנים להירצחו של מיכי מרק הי"ד לא רחוק מאדוריים, על הדרך העולה חברונה. בדמיך חיי.

גבעת חנן:

בעת כתיבת שורות אלה התפרסם כי אושר קידום תב"ע לגבעת חנן לקראת בניית 107 יחידות דיור במקום. הפרסום מגיע בדיוק חמש שנים מאז עלה לנקודה אוהל בודד בו בחור צעיר שהחזיק בגפו את הנקודה. גבעת חנן מנציחה את שמו של ר' חנן פורת ז"ל ובה כיום 13 משפחות המתגוררות בקראוונים.

מדבר יהודה:

לפני כשבועיים עברה בממשלה החלטה נוספת- משיכת הסמכויות בשמורה ההסכמית (שטח B) מהרשות הפלסטינית לידי לצה"ל! זוהי בשורה משמחת לכל החרדים לגורלם של נופי מדבר יהודה שכן הרשות הפלסטינית מעודדת את הבנייה הבלתי חוקית במדבר יהודה. צריך לזכור שהדרך עוד ארוכה כי כעת בפועל נופי המדבר הולכים ונגרסים ונעלמים. הבשורה משמחת אבל לא ניתן לשבת על זרי דפנה- יש להסתובב בשטח ולפתוח עיניים על פיסת מדבר זו

בשביל יהודה:

בשנים האחרונות חטיבת יהודה מובילה פרויקט חינוכי מרגש וחשוב שתכליתו לקרב את המורשת, ההיסטוריה והנוף העשיר הקיימים בחברון ודרום הר חברון לחיילי החטיבה ומפקדיה, אל תושבי האזור והמטיילים הרבים הפוקדים אותו. המיזם הגיע לשיאו לפני שבועיים בערב השקה חגיגי עם יציאתו לאור של הספר "בשביל יהודה",

אותו כתב ד"ר דורון שר-אבי. הספר הופק בידי אליה דמרי, יזם הפרוייקט. אתר אינטרנט מלווה את הפרוייקט. מצ"ב ברקוד לכניסה אליו. ההשקה התקיימה בבית היערנים שביער יתיר, בנוכחות מפקד חטיבת יהודה, ראש המועצה, כלל השותפים בפרוייקט, וכמובן קציני וחילי חטיבת יהודה. שיחה מרתקת על תולדות חברון ניתנה מפי ד"ר גרשון בר כוכבא. יש לקוות שמהדורה אורחית" של הספר תצא לאור בקרוב, ותהווה עדכון והמשך לספר "דרומא" שיצא לאור לפני 16 שנים.

מעשה שהיה, החודש לפני... / בטע שמחי

ערבי הקיץ הירושלמיים בימי החופש הגדול הם הזדמנות טובה לטיול ירושלמי עירוני. אם תזדמנו באחד מאלה לשכונת קטמון בירושלים, תוכלו להבחין ששמות רבים מן הרחובות קשורים למלחמת העצמאות: "כובשי קטמון", "הפורצים", "מחלקי המים", ועוד. סמוך לרחוב ה"טייסיס" ישנו רחוב הנושא שם פרטי: "נתיב זהרה". מה פשר שמו? מי היא זהרה? מהו הסיפור המונצח בין רחובות קטמון? מה עושה כאן שם פרטי לעומת שמות קולקטיביים יותר של רחובות בשכונה? ומדוע הוא סמוך לרחוב הטייסיס?

ככדי לענות נחזור אל שנת תרפ"ז (1927). בתל אביב נולדה תינוקת חמודה לזוג הורים צעירים- משפחת לביטוב. עוד קודם, נפטרו למרבה הצער שני תינוקות שנולדו לזוג, ולפיכך קראו לתינוקת זו זהרה. הם קיוו שהיא תכניס אור זוהר לחייהם.

את שנות ילדותה בילתה זהרה בקרית ענבים, וכשהיתה בת תשע, חזרה המשפחה לתל אביב. כבת למייסדי קרית ענבים, גדלה זהרה על ערכים של ציונות ואהבת הארץ. זהרה היתה חכמה, חדת לשון, אמיצה ונחושה, וכאשר סיימה את לימודיה ב"תיכון חדש" בתל אביב, הצטרפה לשורות הפלמ"ח. בתחילה הצטרפה לפלוגה בתל יוסף, התעקשה לעבור לקורס פיקודי, והפכה למכ"ת בעין חרוד.

עוד לפני שמלאו לזהרה תשע-עשרה, ביוני 1946, היא השתתפה ב"ליל הגשרים", בו פוצצו 11 גשרים שחיברו את ארץ ישראל לשכנותיה, בתגובה למדיניות הבריטים שהגבילה עלית יהודים לא"י אחרי השואה. 40 לוחמים ובתוכם זהרה נבחרו לפוצץ את גשרי אכזיב. הלוחמים התגלו טרם פוצצו את הגשר, והומר הנפץ שעל גב הלוחמים התפוצץ מירי הנוטרים שגילו אותם. 14 לוחמים נהרגו ורבים נפצעו. זהרה נפצעה בעיניה, אך הצליחה להגיע לקיבוץ מצובה הסמוך מבלי שהתגלתה על ידי הבריטים שערכו במקום חיפושים.

זמן קצר לאחר האסון, החלה זהרה להתכתב עם בחור ירושלמי בשם שמואל (שמוליק) קופמן, ונפשה נקשרה בנפשו. ידידותם הפכה לאהבה גדולה. הם כתבו אחד לשנייה מכתבים רבים וארוכים שהעידו על כישרון הכתיבה של שניהם. מכתבים אלו היוו לימים את הבסיס לספרה של דבורה עומר "לאהוב עד מוות" על זהרה ושמוליק). לאחר כמה חודשים החליטו השניים להינשא ולטוס לארה"ב ללימודים. שמוליק קיבל את אישורו של מפקד הפלמ"ח יגאל אלון לכך. הם נשארו עוד מספר ימים בעין חרוד, ואז אירע אסון: ביום בו היו אמורים שמוליק וזהרה להשתחרר מן השירות, נקרא שמוליק לסייע באימון ברימונים חיים בקיבוץ שכן. במהלך האימון התפוצץ רימון מקולקל. שלושה לוחמים נהרגו, ביניהם שמוליק קופמן.

ליבה של זהרה נשבר ודעתה כמעט שנטרפה עליה. שמוליק נקבר בהר הזיתים לצד אימו, ולאחר ההלוויה, אביו, פרופ' יהודה קופמן (שלאחר מכן שינה את שם משפחתו לאבן-שמואל), בישר לזהרה שהחליט להעביר את חלקת הקבר שהייתה שמורה לו בהר הזיתים לצד בנו ואשתו, לזהרה.

בעידוד משפחתה, טסה זהרה לארה"ב כדי להגשים את שאיפתה ללמוד רפואה. למרות העצב הגדול, זהרה הצטיינה בלימודיה ואף קיבלה מכתב המלצה שבזכותו עברה ללמוד באוניברסיטת קולומביה בניו יורק.

בינתיים, המצב הביטחוני בארץ החריף. כאשר הגיעו אל זהרה ידיעות על המתרחש, וביניהן הידיעה על נפילת מחלקת הל"ה, שרבים מהם הכירה, היא החליטה להפסיק את לימודי הרפואה, והצטרפה לקורס טיס שארגנו טדי קולק והטייסת אלינור רודניק בקליפורניה. את הקורס סיימה זהרה בהצטיינות וביוני 1948 חזרה לישראל כטייסת הראשונה המוסמכת של חיל האוויר הישראלי. כעבור זמן קצר מונתה זהרה לסגנית מפקד-טייסת בשדה התעופה בתל אביב. הוטלו עליה משימות חשובות שבמסגרתן יצאה לטיסות ארוכות לבדה במטרה לשמור על קשר עם כל הנקודות הנצורות כדוגמת הישובים בנגב וירושלים הנצורה.

אפילו לחופשתה הראשונה יצאה זהרה במטוסה. היא טסה לירושלים ונפגשה עם אביו של שמוליק כדי לערוך ספר לזכרו. בתאריך כ"ז בתמוז תש"ח (3/8/48) עם המראתה מירושלים לתל אביב עם הטייס עמנואל רוטשטיין, חלה תקלה במטוס. המטוס התרסק בעמק המצלבה בירושלים, וזהרה ועמנואל נהרגו. בת 20, בלבד הייתה זהרה במותה.

כשנשאלה בראשית קורס הטיס, מדוע החליטה לבחור במקצוע מסוכן כתעופה - השיבה: "יודעת אני כי אמות צעירה...."

זהרה נקברה בבית הקברות בשיח' באדר. כזכור אביו של שמוליק הבטיח לה חלקת קבר לצידו של שמוליק בהר הזיתים. אך מאחר והר הזיתים היה באותם ימים בשטח ירדני, הועברו עצמותיה של זהרה למנוחת עולמים לבית הקברות הצבאי בהר הרצל. אך ההבטחה נתקיימה באופן סמלי מספר שנים לאחר מכן. עמוס, אחיה היחיד של זהרה, קרא לבתו על שם אחותו. זהרה הקטנה חלתה בסרטן ובהיותה בת שש שנים בלבד נפטרה. השנה הייתה 1968, וירושלים כבר אוחדה! אביו של שמוליק ביקש מעמוס לקבור את בתו לצד שמוליק בהר הזיתים כדי שהבטחתו לזהרה תקויים, אפילו אם רק באופן סמלי, וכך, נטמנה זהרה הקטנה לצד שמוליק.

שובו כעת לראש המאמר וענו: מדוע נסמך רחוב 'נתיב זהרה' לרחוב הטייסים? ומדוע זכתה לרחוב על שמה? בכל זאת- הטייסת הראשונה בחיל האוויר! זהרה לימדה מהי ציונות ונחישות. היא בחרה להמשיך במסלול למרות הטרגדיה הגדולה שפקדה אותה עם מותו של אהובה, ולהתמסר כולה למען העם והארץ. דמות המקפלת בתוכה את תמצית סיפורו של עם ישראל.

מה בין בית חג"י לבית הדסה? / תהילה וינבר

לכבוד הישוב בית חג"י, שיחגוג בחודש הקרוב 40 שנה להיווסדו, ובפרוס עלינו חודש תמוז, נספר הפעם על שלוש משפחות ורווק אחד, אשר בתאריך י"ט בתמוז תשמ"ד, עלו על הקרקע מדרום לחברון כחלוצים שייסדו את היישוב בית חג"י.

אך סיפורנו מתחיל 94 שנים קודם לכן, בבית הדסה שבעיר חברון. המקום נבנה בשנת תרנ"ג (1890) כבית חולים משותף ליהודים וערבים בחברון. בית החולים פעל עד מלחמת העולם הראשונה, ואחריה הפך למרפאה של ארגון נשות הדסה. מכאן שמו "בית הדסה". בעצם זהו "בית חולים הדסה" הראשון בארץ ישראל, הרבה לפני הר הצופים ועין כרם...

בטבח תרפ"ט בחברון, נפגעו קשות המשפחות היהודיות שהתגוררו בסמוך לבניין. כידוע, חדל הישוב היהודי בחברון להתקיים אחרי תרפ"ט (למעט ניסיון חזרה קצר בשנות ה-30), ורק אחרי מלחמת ששת הימים- הוחל בחזרה מדורגת של יהודים לחברון. ראשית למלון "פארק", אחר כך לבניין הממשל הצבאי בחברון, ב 1970 נוסדה עבורם קרית ארבע, ובאמצע שנות השבעים הוחל גם בשיפוץ בית העלמין היהודי ובית הכנסת אברהם אבינו. אך אנחנו הפעם נתמקד בבית הדסה: המבנה עמד נטוש שנים רבות, עד שבשנת תשל"ט, הסתננה לתוכו באישון ליל דרך החלון האחורי, קבוצת אימהות וילדים בהובלתה של הרבנית מרים לוינגר ז"ל. זאת משום ששר הביטחון הורה על שמירה קפדנית בחזית המבנה, מפני פלישה אפשרית של מתנחלים... הנשים והילדים התגוררו במקום בתנאים קשים, ללא חשמל ומים, כמעט בתנאי מצור, ימים וחודשים. וכך הלך ונולד המנהג מידי ליל שבת, שלאחר קבלת שבת וערבית במערת המכפלה, היו מגיעים בעליהם, עם קהל נוסף, ביניהם תלמידי ישיבת ההסדר "ניר" בקרית ארבע, בשמחה וריקודים עד לרחבת הכניסה לבית הדסה, לקידוש משותף.

בליל שבת פרשת "אמור", י"ז באייר תשמ"מ (02.05.1980), סמוך לשעה שבע בערב, הגיעו המתפללים לכניסה לבית הדסה.

חוליית מחבלים בפיקודו של תייסיר אבו סנינה, ארקה להם על גגות הבניינים שמעל בית הדסה, ופתחו בירי והשלכת רימונים לעבר המתפללים. שישה נרצחו: חנן קרושהמר, יעקב צימרמן, גרשון קליין, צבי גלאט, אלי הזאב, ושמואל מרמלשטיין הי"ד. שישה-עשר נפצעו. בעקבות האירוע הקשה, אישרה ממשלת ישראל את החזרה לבתי היהודים בחברון והישוב היהודי בחברון הפך לרשמי.

באופן אבסורדי, המחבל המרצה תייסיר אבו סנינה הספיק מאז להשתחרר מן הכלא במסגרת עיסקת ג'יבריל הראשונה (1983) לאחר שריצה 3 שנים בלבד והפך לראש עיריית חברון בשנת 2017.

ולמה סיפרנו את כל זאת?

כי לזכר שלושה מהנרצחים, תלמידי ישיבת "ניר": חנן קרושהמר, גרשון קליין ויעקב צימרמן, הוחלט על הקמת גרעין להתיישבות דרומית לחברון הנושא את שמם בראשי תיבות: חג"י.

החזון של הגרעין היה להקים מוסד חינוכי וחברתי וכך הוחלט להקים מוסד לנוער במצוקה. לאחר ניסיונות איתור לנקודה לעליה לקרקע, הוחלט על הקמת היישוב בסמוך לכביש 60, דרומית לחברון, ובכך לאזרח את היאחזות הנח"ל "חכליל". בתאריך י"ט בתמוז תשמ"ד (1984) עלו חברי הגרעין, שלוש משפחות ורווק אחד, אל ההר. אט אט הצטרפו אליהם עוד משפחות. כשהתחלפה ממשלה והבנייה התקציבית של המדינה הופסקה, הבינו חברי הגרעין שהאחריות כעת בידיהם בלבד וכך יצאו 15 משפחות לבניה פרטית של שלושים יחידות דיור תוך התחייבות כספית אישית. הקשיים בדרך לא הפילו את רוחם, והחזון של הקמת גרעין חינוכי לנוער במצוקה עמד לנגד עיניהם לאורך כל הדרך. התכנון היה לעבור לבתי קבע בעוד הקרוואנים ישמשו לצורך פתיחת מוסד זה. כך צמח לו מוסד מיוחד המשלב נוער בגילאי 11-18 במשפחותונים, ובית ספר שבו הם מגבשים את עולם הערכים, הפוטנציאל והעצמאות האישית שלהם.

כיום בבית חג"י מתגוררים 120 משפחות, מרחב מתפתח, מוקדי טיול ותיירות מסביב, חינוך, ותורה. זו הזדמנות להזמין את קוראנו לטייל על השביל ההיקפי של בית חג"י ולהנות מטבילה בשכשוכית, לראות את המצפור לזכר יוסי שוק, מצפה "דרך האבות", ובור התותים.

כולם רוצים שירים פשוטים... הדסה לוי

האמנם עוד יבואו ימים בקליחה ובקסד?

האמנם

מילים: לאה גולדברג

האמנם עוד יבואו ימים בקליחה ובקסד,
ותלכי בשדה, ותלכי בו כהלך התם,
ומתשוף כפריגלך ילטרף בעלי האספסת,
או שלפי שבלים ידקרוך ותמתק דקירתם.

בימים אלו אנחנו מכירים מקרוב להט של
שריפות ודרכים שסמרו מאימה ומדם. שאלות
רבות עולות ואלף תפילות על הימים שעוד יבואו.
בתוך כך אני נפרדת מכם בעלון חודש תמוז זה
ומסכמת שנתיים מופלאות של מסע. מסע עם
הרבה קוצים וקשיים וגם עם מלא מתיקות -
"ותמתק דקירתם"...

או מטר ישיגך בעדת טפותיו הדופקת
על כתפיו, חנה, צוארה, וראשך רענן.
ותלכי בשדה הרטב וירחב בך השקט
כאור בשולי הענן.

לאה גולדברג (1911-1970) היא אחת המשוררות
והסופרות הבולטות שהיו לנו. האישה שנולדה
בגרמניה כמה שנים לפני פרוץ מלחמת העולם
הראשונה ונפטרה בירושלים הריבונית. עברה
מסע חיים במהלכו נאלצה לברוח לרוסיה עם
משפחתה, וכשחזרה לגרמניה התמודדה עם אבא
שנחשד כמרגל רוסי, הואשם בבגידה ועבר שנים
של עינויים עד שיצא מדעתו.

ונשמת את ריחו של התלם נשם ורגע,
וראית את השמש בראי השלולית הנדהב,
ופשוטים הדברים וחסים, ומתר בם לנגע,
ומתר, ומתר לאהב.

את חייה הבוגרים העבירה בארץ ישראל תוך זמן
שבמולדתה מתרחשת שואה בה חברה ומכריה
נספו. מתוך הכרות עם כאב וסבל לאה גולדברג
בוחרת להתמקד בכתיבת שירים וסיפורים אין
ספור, בין היתר היא כתבה על תפקידם של
משוררים בזמן מלחמה. לפי דבריה ייחודם של

את תלכי בשדה. לבדך. לא נצרכת בלטה
השרפות, בדרכים שסמרו מאימה ומדם.
ובישר ללב שוב תהיי עננה ונכנעת
כאחד הדשאים, כאחד האדם.

משוררים הוא להצליח לזהות את נקודת האמת העמוקה ביותר, ולהביע ולהזכיר אותה גם ואולי
בעיקר בזמנים קשים.

בשיריה השונים חוזר ומופיע מוטיב המלחמה, האשמה והבדידות ואיתם יחד כרוכים יופי וטוב
החיים הפשוטים. מלחמה וחסים, חיים ומלחמה, מלחמת חיים. נקודת האמת עליה אנחנו נלחמים
בימים אלה – היא החיים עצמם. אנחנו עם של מבקשי חיים מול כוחות הרס ואובדן, נלחמים על
הזכות והחובה לחיות.

נראה לי שזה מה שבא להזכיר לנו השיר "האמנם". כשלא בטוח איזה ימים יבואו, להתגעגע לריח של שדה רטוב, למגע דוקר של שיבולים קצורות, לעלי אספספת ומטר מטפטף. הרי מהותם של מלחמות הוא חיים, ומותר לנגוע ומותר לאהוב.

מאחלת שיבואו ימים בסליחה ובחסד ונוכל ללכת שלווים ובטוחים באותן דרכים צרובות.

מודה לבית ספר שדה סוסיא ולכל השותפים, המטיילים, המדריכים והמורים שאיתם צעדתי בשדות ובהרים באמונה ובאהבה לארץ הטובה הזו. תמשיכו, תעמיקו שורש, תברכו.

לאה גולדברג ב1946

"פלישתים פשטו על הארץ..." אורי יצחק

אחרי התבוננות של הרבה כתבות וסיפורים בעקבות האסון שפקד אותנו ביום שמחת תורה תשפ"ד, שמתי לב שאחד מתבניות הלשון שחזרו על עצמם הוא כיצד מחבלי המאס, כיצד ערביי רצועת עזה "פשטו" על הקיבוצים וישובי העוטף. פתאום ההקשר התנכ"י התחבר מספר שמואל א, פרק כג, אירוע שבו הפלישתים פושטים על הארץ.... אז גייס שאול את לוחמיו בצו 8 ויצא להלחם כדי להשיב את השקט והבטחון לעם ולארץ.

4 חודשים לאחר ה-7 באוקטובר, לאחר סיום פרק המילואים הראשון של המלחמה אליה גוייסנו בצו 8 והשארנו את משפחותינו בחזית העורפית, חזרנו אל הבית והתחלנו את תהליך החזרה לחיי העבודה השגרתיים. לא לפני שביקשנו כמה חברים לערוך סיור ברחבי העוטף כדי להבין מקרוב ואולי יותר נכון, להרגיש מקרוב את מה שגרם לנו לעזוב את הבית לכל כך הרבה זמן.

משטרת שדרות הייתה תחנתנו הראשונה. את פנינו קידם משטח חצי חדש, ומספר ברזלי יסודותיו של מה שהיה פעם אחד המקומות הבטוחים בעיר. משטרת שדרות שהוחרבה... ב7.10 הייתה תחנה זו זירת קרב אכזרית שקיפחה את חיהם של שוטרים ואזרחים.

ציורו של אליסף מיארה, צייר כישרוני שכל העוטף מעוטר בציוריו החיוביים, העיד בציור זה על הדרמה הגדולה

הקשה שהתחוללה באותו יום כשטנק ישראלי יורה לכיוונה של תחנת המשטרה במטרה למוטט אותה על המחבלים הרבים שבתחילתו של קרב השתלטו עליה.

קבוצות רבות פקדו את המקום, כשמבט השתוממות ושקט ראשוני ניכר מעיניהם. אפשר היה לדמיין את אשר אירע כאן מתוך ההריסות וסימני הירי הפזורים על הבניינים סביב.

אז החלה להתחזק ההבנה שאין טוב ממראה עיניים, ואולי עוד חזק יותר הנוכחות במקום כשכל חושך שותפים להבנת גודל האסון.

מתוך תחושה זו יצאנו גם אנחנו, אנשי "מרכז סיוור ולימוד סוסיא" בפרסום לציבור הרחב להגיע לסיוור בעוטף, ללמוד את אשר אירע, לזכור את הנופלים, להפנים את גודלו של יום זה, להיות ולחוות במקום ששם הדברים קרו, ולצאת מחוזקים מאין ספור סיפורי גבורה ואומץ של לוחמים, שוטרים ומתנדבים, שיצאו מבתם כדי לעצור את פרוץ הנגף שהחל להתפשט אז.

ביקרנו בשדרות, בחניון הרכבים השרופים, בקיבוץ עלומים, במקום מסיבת הנובה ובאחת המיגוניות במרחב המסיבה.

הרבה מחשבות והרבה מסקנות ליוו אותנו בסיוור זה. והרבה יראת כבוד לנופלים. יש רצון חזק להתמלא ברוח ועוצמה אל מול האויב שקם עלינו.

בתקווה ובתפילה לקב"ה שישובו החיילים והחטופים ממלחמה זו לשלום! ובניצחון גדול ומבטיח לעם ישראל!

יב ויזעק ויצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו ה' : יג ויגדל האיש וילך הלוח וגדל עד פי גדל מאד : יד ויהילו מקנה צאן ומקנה בקר ועבדה רבה ויקנאו אתו פלשתים : טו וכל הבארת אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם אביו סתמום פלשתים ומלאים עפר : טז ויאמר אבימלך אל יצחק לך מעמנו כי עצמת ממנו מאד : יז וילך משם יצחק ויחן בנחל גרר וישב שם : יח וישב יצחק ויחפר את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו ויסתמום פלשתים אחרי מות אברהם ויקרא להן שמות פלשתים אשר קרא להן אביו : יט ויחפרו עבדי יצחק בנחל וימצאו שם באר מים חיים : כ ויריבו רעי גרר עסרעי ויצחק לאמר לנו המים ויקרא שם הבאר עשקה כי התעשקו עמו : כא ויחפרו באר אחרת ויריבו גם עליה ויקרא שמה שטנה : כב ויעתק משם ויחפר באר אחרת ולא רבו עליה ויקרא שמה רחובות ויאמר ביעתה הרחיב ה' לנו ופרינו בארץ ...

עשק, שטנה רחובות- מעשה אבות סימן לבנים / דורון שר-אבי

לזכרם של הנספים על גדות נחלי גרר ובשור בחרב פלישתים בשמיני עצרת תשפ"ד

ככתוב "ויקנאו אותו פלישתים" ועל הבארות הנה הם פושטים ויחפרו עבדי יצחק באר נוספת וחרב פלישתים שוב משפת

אז כאן על גדות הגרר והבשור בטרם יחלפו ימים או עשור, אני תוהה- שמא חזרנו לימי בראשית אל הבאר הראשונה? השניה? השלישית?

אל ימי ההבטחה הראשונה, המקורית, בימי אברהם ויצחק, אל ימי הברית, הבטחת הזרע והבטחת הארץ שאין להכרית גם אם ניתכו כאן אש וגפריית

כי הזרע והארץ לדיון כאן עומדים כשאת יסוד קיומנו צרינו חומדים בראותם מריבות של יהודים אבודים, להחזירנו אחר, אל ימי אור כשדים

כאן על גדות גרר ליד הבאר "רחובות" והקימותי את השבועה" נאמר לאבות עתה הרחיב ה' לנו ופרינו בארץ, אמר אז יצחק גם אם נראה שמשוהו נשחק.

וברוך שומר הבטחתו לכולנו והיא שעמדה לאבותינו ולנו

כאן ביער במערב הנגב בין פרדסים, בין תלם לרגב שמיני עצרת הפך לפוגרום בין גרר מצפון ובשור מדרום

על-כן אמתתי ישעו מני אומר בככי ... על-שד בת-עמי: כי יום מהומה ומבוסה ומבוכה לה' א-לוקים צבאות שריפה, סקילה, הרג, חנק ותלאות

ופרשנים מלהגים בכל אולפן מצוחצה- לאן חזרנו? לשואה או לתש"ח? שמא חזרנו לשנת תרפ"ט? אולי בעצם לת"ח ות"ט?

ואני לעצמי תוהה כאן בשדה, בין בתרונות הלס מתוודה- "אולי חזרנו היישר לימי האבות אל ימי 'עשק', 'שטנה', 'רחובות'?"

שהרי אבותינו על גדות זה הערוץ מצאו מים חיים בנוף החרוץ ובפולשת השכנה גאתה הקנאה אש ויקדת, גלים של שנאה

סוסיא
מרכז סיוור ולימוד

מרכז סיוור ולימוד סוסיא

אויק אנכיו!

רק רצינו לעדכן שמרכז סיוור ולימוד סוסיא חזר לפעול במלוא המרץ!

מדשאות
רחבות ידיים

7 אולמות אירועים
בגדלים שונים

31 חדרי אירוח
בדמות שונות

בר/בת מצוה, שבתות חתן
ונכל אירוע משפחתי אחר

צוות מקצועי ומאיר פנים
שיסייע בהפקת האירוע

.....
משפחות המעוניינות לסייר ולהכיר את אפשרויות האירוח מקרוב -
מוזמנות לתאם עם המשרד בטלפון: 02-9961148

מוזמנים לבקר באתר החדש שלנו
www.susya.org.il

לפרטים: 055-7249468 | 02-9961148

